

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ЗІ
ЗНИЖЕНИМ СЛУХОМ**

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

8-10 класи

Укладач: **Литвинова Віра Володимирівна**, старший науковий співробітник лабораторії сурдопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

Київ – 2016

Курс історії для 7 — 10 класів є логічним продовженням історії стародавнього світу, новим етапом розвитку ключових, предметних та слухомовленневих компетентностей учнів згідно з їх віковими, слуховими та мовленневими можливостями. Курс історії складено згідно з програмами масових загальноосвітніх шкіл, що дає можливість дітям зі зниженим слухом повністю засвоїти програму масової школи.

В програмах з історії для дітей зі зниженим слухом крім змістової лінії та лінії державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів додано корекційно-розвивальну лінію. Вона дає можливість орієнтуватися в змісті корекційної роботи з учнями, що вимагають особливого підходу до їхніх можливостей у сфері слухового та мовленневого розвитку.

Програма з історії спрямована на реалізацію вимог освітньої галузі «Суспільствознавство» Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти. Вона передбачає синхронне та послідовне вивчення двох курсів – історії України і всесвітньої історії – за лінійним принципом з чітким дотриманням хронологічної послідовності історичних подій та процесів. Узгодження тем обох курсів здійснюється вчителем під час календарного планування таким чином, щоб процеси, явища і події вітчизняної історії висвітлювалися в контексті загальноєвропейської і світової історії.

Метою шкільної історичної освіти є набуття учнем вільної особистості, відповідального громадянина України, який визнає загальнолюдські та національні цінності й керується ними у власній поведінці, з високим патріотичним почуттям приналежності до власної країни та до її спільних історичних, політичних і культурних цінностей, зорієнтованим на демократичні пріоритети й злагоду в суспільстві, толерантного до різних поглядів, релігій, звичаїв і культур, здатної порозумітися з іншими людьми задля досягнення суспільно значущих цілей.

Реалізація цієї мети здійснюється через розвиток основних складових історичної свідомості, під якою розуміється суб'єктивне бачення учнем історичного поступу людства:

- накопичення знань про основні події, явища та процеси і їх давніші та сучасні інтерпретації;
- оволодіння способами розумових дій, необхідних для розуміння минулого, осягнення сьогодення і прогнозування майбутнього, а саме: бачення зв'язків між історичними подіями та явищами (логічне мислення); уміння оцінювати їх з різних позицій (критичне мислення); знаходження нових аспектів змісту чи нових способів розв'язання проблем (творче мислення); співпереживання людям, що опинилися у вирі несприятливих історичних подій.

Завдання історичної освіти, яка за своєю сутністю є процесом становлення історичної свідомості учня, полягають у формуванні на основі отриманої інформації умінь:

- аналізувати найважливіші історичні явища й розрізняти спільне та відмінне в історичному розвитку різних епох і суспільств;
- самостійно пояснювати причини історичного явища й аналізувати його наслідки;
- бачити історичні процеси під різними кутами зору, усвідомлюючи, що історія – це відкритий процес;
- розуміти різницю між історичною подією та її інтерпретацією, усвідомлювати причини існування різних інтерпретацій одного й того самого явища та вміти критично зіставляти й оцінювати такі інтерпретації;
- відстоювати, спираючись на історичні приклади власну патріотичну, громадянську й морально-етичну позицію.

Комплексним показником засвоєння учнями навчального змісту програми є набуття ними *ключових, галузевих, слухомовленневих* та насамперед *предметної історичної компетентностей*, до яких належать:

- хронологічна – здатність орієнтуватися в історичному часі;
- просторова – здатність орієнтуватися в історичному просторі;
- інформаційна – здатність працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, виявляти та критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;
- логічна – здатність визначати та застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, а також зіставляти різні інтерпретації цих подій та явищ;
- аксіологічна – здатність формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей.

Зміст програми *розвантажено* шляхом доповнення її корекційним направленням до вимог знань та вмінь учнів, формуванням уточненого переліку вимог до навчальних досягнень учнів, зосередженні на ключових подіях та процесах епохи, навчальних курсів; збалансованої структури всіх навчальних курсів; посилення національної, загальноосвітньої та загальнокультурної спрямованості навчального процесу.

Послідовність вивчення курсу історії України по класах

Клас	Навчальний курс	Кількість годин
5	Історія України (вступ до історії)	35

6	Інтегрований курс.	70
7	Історія України	35
8	Історія України	35
9	Історія України	35
10	Історія України	35

8-й клас (35 год)

К-ть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
1	ВСТУП Ознайомлення учнів із завданнями і структурою курсу. Нова доба в історії України: хронологічні рамки. Становище українських земель у складі різних держав у XVI ст.	Учень/учениця: <i>показує на карті територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії, володіння Речі Посполитої та її сусідів, воєводства та їхні центри на українських землях, місця Запорізьких Січей — фортець та володіння Запорізької Січі, напрямки козацьких походів та перших повстань, місця найважливіших подій та створення найвизначніших культурних пам'яток;</i> <i>встановлює хронологічну послідовність подій періоду.</i> На основі різних джерел	Вчити: – орієнтуватися в географічному розташуванні на історичній карті в територіальних змінах, що відбулися внаслідок Люблінської унії, словесно супроводжує покази на карті; знаходить на карті місця найвизначніших подій доби;

Тема 1.
**УКРАЇНСЬКІ
ЗЕМЛІ В XVI ст.**

Соціальна структура українського суспільства та економічне життя. Князі, пани й дрібна шляхта. Становище непривілейованих груп населення. Виникнення українського козацтва. Передумови Люблінської унії. Люблінський сейм 1569 р. Суспільно-політичні зміни в українських землях після Люблінської унії.

Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Православні братства. Львівська братська школа.

Становище церкви. Розвиток полемічної літератури. Церковні собори в Бересті 1596 р., утворення греко-католицької церкви.

Виникнення Запорізької Січі. Д. Вишневецький. Життя та побут

інформації:
застосовує та пояснює на прикладах поняття і терміни: «магнати», «низове» та «реєстрове козацтво», «Запорізька Січ», «клейноди», «козацька республіка», «братства», «національно-визвольний рух»;
визначає причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду;
порівнює становище привілейованих верств тогочасного українського суспільства; низових (запорізьких) та реєстрових козаків;
характеризує особливості військово-політичної організації козацтва; військового мистецтва козаків; становища православної церкви, реформаційного та контрреформаційного руху на українських землях;
аналізує зміни суспільно-політичного життя на українських землях після Люблінської унії;
характеризує та оцінює діяльність князя В.-К. Острозького, діячів Острозької академії, єзуїтів, православних братств;
характеризує культурні досягнення, *розпізнає* найвідоміші книжкові пам'ятки, пам'ятки архітектури та

– позначати на контурній карті Запорізьку Січ, місця найвідоміших битв цього історичного періоду;
– застосовувати та пояснювати поняття і терміни: «магнати», «низове» та «реєстрове козацтво», «Запорізька Січ», «клейноди», «козацька республіка», «братства», «національно-визвольний рух».

Привчати визначати причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду (з опорою на текст підручника та з допомогою вчителя).

Виховувати відчуття гордості і поваги до:
– військово-політичної організації козацтва;
– військового мистецтва козаків;
– становища православної

	<p>козаків.</p> <p>Військове мистецтво козацтва. Утворення реєстрового козацтва. Повстання 1591—1596 рр.</p> <p>Умови розвитку культури. Розвиток української мови. Шкільництво. Острозька академія. Рукописна книга та книговидання. Архітектура й містобудування. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво.</p>	<p>образотворчого мистецтва, <i>стисло описує</i> їх; <i>пояснює</i> засади, на яких виникла греко-католицька церква; <i>висловлює</i> ставлення до історичних діячів доби, судження про доленосні події доби.</p>	<p>церкви, реформаційного та контрреформаційного руху на українських землях.</p> <p>Вчити оцінювати культурні досягнення, розпізнавати найвідоміші книжкові пам'ятки, пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва, з допомогою вчителя та учнів <i>стисло описує</i> їх.</p>
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
6	<p>Тема 2.</p> <p>УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст.</p> <p>Зростання магнатського землеволодіння. Поширення фільварків. Розвиток товарного виробництва. Міста. Становище селян та міщан.</p> <p>Вплив Берестейської унії на церковне життя в Україні. Становище церков.</p> <p>Морські походи козаків. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь</p>	<p>Учень/учениця:</p> <p><i>показує на карті</i> воєводства Речі Посполитої на українських землях та територіальні зміни, що відбулися за зазначеного періоду, території, охоплені національно-визвольним рухом у 20—30-х роках XVII ст., місця розташування Запорізьких Січей-фортець, найважливіших подій та створення найвизначніших культурних пам'яток; <i>встановлює</i> хронологічну послідовність подій періоду. На основі різних джерел інформації: <i>визначає</i> причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду;</p>	<p>Розвивати просторову орієнтацію у процесі знаходження на карті воєводства Речі Посполитої на українських землях та територіальні зміни, що відбулися за зазначеного періоду, території, охоплені національно-визвольним рухом, місця розташування Запорізьких Січей-фортець, найважливіших подій.</p> <p>Привчати:</p>

	<p>українського козацтва у Хотинській війні. Козацько-польський збройний конфлікт 1625 р. Повстання Т. Федоровича, І. Сулими. Національно-визвольне повстання 1637—1638 рр. Митрополит П. Могила. Шкільництво. Утворення Києво-Могилянської академії. Література. Книговидання. Театр. Література. Музика. Архітектура та образотворче мистецтво.</p>	<p><i>характеризує та оцінює</i> діяльність П. Конашевича-Сагайдачного, П. Могили; <i>порівнює</i> становище православної та греко-католицької церков; <i>визначає</i> наслідки участі козацтва у Хотинській війні, значення національно-визвольних повстань, особливості соціально-економічного та політичного становища українців у першій половині XVII ст.; <i>характеризує</i> культурні досягнення, <i>розпізнає</i> найвідоміші пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва, <i>стисло описує</i> їх; <i>висловлює</i> ставлення до історичних діячів доби, судження про доленосні події доби.</p>	<p>– до запам'ятовування та називання основних подій, найвидатніших історичних діячів зазначеного періоду; – вживати вивчені історичні поняття під час відповіді. – володіти основними хронологічними датами розділу; – встановлювати хронологічну послідовність декількох історичних подій (раніше-пізніше); – визначати очевидні причинно-наслідкові зв'язки між історичними подіями; – висловлювати свою думку щодо соціально-економічного та політичного становища українців.</p>
1	Узагальнення		
7	<p>Тема 3. ПОЧАТОК НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ ВІЙНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ СЕРЕДИНИ XVII ст. Передумови</p>	<p>Учень/учениця: <i>показує на карті</i> територіальні зміни, що відбулися внаслідок Національно-визвольної війни, територію Української козацької держави за Зборівським договором та її</p>	<p>Вправляти у супроводі показу на карті розповіддю про: – територіальні зміни,</p>

<p>Національно-визвольної війни. Б. Хмельницький, його сподвижники. Битви на Жовтих Водах, під Корсунем та Пилявцями. Визвольний похід українського війська в Галичину. Програма розбудови Української козацької держави. Збаразько-Зборівська кампанія. Укладення Зборівської угоди. Берестецька битва. Білоцерківський мирний договір. Утворення української козацької держави — Гетьманщини. Політичний та адміністративно-територіальний устрій. Фінансова система та судочинство. Українська армія. Зміни в соціально-економічному житті українського народу. Молдовські походи Б. Хмельницького. Батозька битва. Жванецька облога. Внутрішньо- і зовнішньополітичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р. Українські землі в</p>	<p>сусідів, українські землі, що не увійшли до складу Гетьманщини, напрямки найважливіших козацьких походів під час Національно-визвольної війни; місця найголовніших битв, підписання найважливіших договорів, центри полків та столицю Гетьманщини; <i>встановлює</i> хронологічну послідовність подій періоду. На основі різних джерел інформації: <i>застосовує</i> та <i>пояснює</i> на прикладах поняття і терміни: «Національно - визвольна війна», «Військо Запорізьке», «Гетьманщина»; <i>визначає</i> причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду; <i>визначає</i> роль кожної з найбільших битв у розгортанні національно-визвольної боротьби, зміни політичного та економічного становища українців, мирних угод козаків із польським урядом; <i>характеризує</i> політичний та адміністративно-територіальний устрій Гетьманщини, відносини Гетьманщини з Кримським ханством, Молдовою, Московією; <i>порівнює</i> позиції європейських держав щодо Національно-визвольної війни українського народу; <i>аналізує</i> значення</p>	<p>територію Української козацької держави за Зборівським договором, українські землі, що не увійшли до складу Гетьманщини, напрямки найважливіших козацьких походів під час Національно-визвольної війни; — місця найголовніших битв, підписання найважливіших договорів, столицю Гетьманщини. Пояснювати змістовий склад понять і термінів: «Національно - визвольна війна», «Військо Запорізьке», «Гетьманщина». Вчити: — орієнтації за текстом підручника; — визначати причини, суть та наслідки основних явищ і подій</p>
---	---	--

	<p>системі міжнародних відносин. Місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи. Зовнішня політика Гетьманщини. Відносини між Українською державою і Московією. Українсько-московська міждержавна угода 1654 р. Воєнні дії в 1654—1655 рр.</p>	<p>українсько-московської міждержавної угоди 1654 р.; характеризує та оцінює діяльність гетьмана Б. Хмельницького; висловлює ставлення до історичних діячів доби, судження про доленосні події доби.</p>	<p>періоду;</p> <p>– аналізувати та мати своє судження про Національно-визвольну війни українського народу й позиції європейських держав щодо неї.</p>
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
7	<p>Тема 4. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 60–80-ті роки XVII ст. Віленське перемир'я. Зміна зовнішньополітичної орієнтації Б.Хмельницького. Дії українського війська в Польщі 1656—1657 рр. Б. Хмельницький — політик та дипломат. Становище в Гетьманщині після смерті Б. Хмельницького. Гетьман І. Виговський, його зовнішня та внутрішня політика.</p>	<p>Учень/учениця: показує на карті території, підвладні гетьманам Лівобережної та Правобережної України; території, що перебували під контролем Московії, Туреччини, Польщі; напрямки найважливіших походів; місця найголовніших битв, підписання найважливіших договорів, центри полків Лівобережної Гетьманщини та Слобідської України, столиці Лівобережної та Правобережної Гетьманщини; встановлює хронологічну послідовність подій періоду. На основі різних джерел інформації:</p>	<p>Вправляти у застосуванні різних видів сприйняття (зорове, тактильне, слухове) під час роботи з історичними картами.</p> <p>Привчати до:</p> <p>– самостійного контролю за своєю вимовою та вимовою своїх товаришів при відповідях та роботі з картою, яка супроводжується промовлянням назв міст, місцевостей і т. ін.;</p>

<p>Гадяцька угода 1658 р. Московсько-українська війна 1658—1659 рр. Конотопська битва. Переяславський договір 1659 р. Чуднівська кампанія 1660 р. та укладення Слободищенської угоди. Боротьба за владу на Лівобережній Україні. Андрусівське перемир'я 1667р. Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський мир. Занепад Правобережжя, його перехід під владу Польщі. Адміністративно-територіальний устрій Лівобережної Гетьманщини. Органи влади. Заходи гетьманів щодо захисту державних інтересів Гетьманщини. Соціальний устрій. Слобідська Україна в другій половині XVII ст. Заснування слобідських міст. Адміністративно-політичний та</p>	<p>застосовує та пояснює на прикладах поняття і терміни: «Лівобережна Гетьманщина», «Слобожанщина», «Руїна», «Чортомлицька Січ»; визначає причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду; аналізує зміст угод гетьманського уряду з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель; порівнює господарське життя різних українських земель, адміністративно - політичний устрій Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини, зовнішню та внутрішню політику гетьманів; характеризує та оцінює діяльність гетьмана П. Дорошенка; висловлює ставлення до історичних діячів доби, судження про доленосні події доби.</p>	<p>– самостійного контролю знань, вмінь, розуміння наведених прикладів своїх та учнів класу – з підручника та на основі інших джерел інформації; – засвоєння понять і термінів: «Лівобережна Гетьманщина», «Слобожанщина», «Руїна», «Чортомлицька Січ». Вчити: – висловлювати своє ставлення до гетьманського уряду, їхніх угод з державами-сусідами стосовно українських земель; – розповідати про адміністративно - політичний устрій, господарське життя Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини. – цікавитися та отримувати відомості з різних джерел про історичних діячів доби; – складати своє</p>
---	---	--

	<p>соціальний устрій. Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Участь запорожців у війнах проти Польщі, Османської імперії та Кримського ханства. Політика уряду Московії щодо Запорізької Січі. Господарське, культурне та церковне життя в українських землях. Землеволодіння. Сільське господарство, ремесло, промисли, торгівля. Становище церкви.</p>		<p>ставлення до їхньої діяльності на Україні; – відтворювати інформацію отриману на уроці. Виховувати гордість за героїчне минуле українського козацтва. Викликати зацікавленість у вивченні головних битв козаків проти Польщі, Османської імперії та Кримського ханства.</p>
1	<i>Узагальнення</i>		

9-й клас (35 год)

К-ть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
1			
6	<p>Тема 5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст. Гетьманщина наприкінці XVII — на початку XVIII ст. «Вічний мир». Перший Кримський похід. Обрання гетьманом І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Зовнішня</p>	<p>Учень/учениця: <i>показує на карті</i> напрямки козацьких походів, місця найважливіших подій та створення найвизначніших культурних пам'яток; <i>встановлює</i> хронологічну послідовність подій періоду. На основі різних джерел інформації: <i>застосовує та пояснює</i> на</p>	<p>Розвивати логічне та наочно-образне мислення при показі на карті напрямків козацьких походів, місць найважливіших подій та розповідей про створення найвизначніших</p>

<p>та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи.</p> <p>Правобережна Україна наприкінці XVII — на початку XVIII ст. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. Повстання С. Палія.</p> <p>Україна в подіях Північної війни. Українсько-шведський союз. Воєнно-політичні акції російського царя проти українців.</p> <p>Полтавська битва. Гетьман І. Мазепа в історії України. К. Гордієнко.</p> <p>Становище в Україні після Полтавської битви. Наступ царату на українську культуру. Заходи щодо економіки Гетьманщини. П. Орлик і його Конституція.</p> <p>Гетьман І. Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії. П. Полуботок. Відновлення гетьманства. «Рішительні пункти». Гетьман Д. Апостол, його реформи. Діяльність «Правління гетьманського уряду».</p> <p>Особливості розвитку культури. Освіта і друкарство. Києво-</p>	<p>прикладях поняття і терміни: «Малоросія», «Малоросійська колегія»; <i>визначає</i> причини, суть та наслідки основних явищ і подій періоду; <i>оцінює</i> діяльність українських гетьманів, заходи козацької старшини в її боротьбі за відновлення державних прав; <i>характеризує</i> гетьмана І. Мазепу як історичного діяча; <i>аналізує</i> зміст укладених гетьманами «статей» з Російською імперією, українсько-шведського договору; основних положень Конституції П. Орлика; умови розвитку економічного та культурного життя; <i>характеризує</i> культурні досягнення, <i>розпізнає</i> найвідоміші пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва, <i>стисло описує</i> їх; <i>висловлює</i> ставлення до історичних діячів доби, судження про доленосні події доби.</p>	<p>культурних пам'яток.</p> <p>Привчати до:</p> <p>хронологічного аналізу послідовності подій періоду;</p> <p>— самостійного пояснення виникнення понять і термінів: «Малоросія», «Малоросійська колегія»;</p> <p>— застосування різних видів мислення й мовлення для висловлювання власної думки;</p> <p>— самостійного розкриття причинно-наслідкових зв'язків на прикладах змісту укладених гетьманами «статей» з Російською імперією, українсько-шведського договору;</p> <p>— називання та стислого опису пам'яток архітектури та образотворчого мистецтва;</p> <p>— самостійного</p>
--	---	--

	Могилянська академія. Розвиток літератури: поезія, богословські твори, літописна та історична проза. Графіка. Живопис. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура.		складання свого судження про історичних діячів доби, та доленосні події.
1	<i>Узагальнення</i>		
5	<p>Тема 6. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст.</p> <p>Гетьман К. Розумовський, його діяльність. Остаточна ліквідація гетьманства. Діяльність П.Рум'янцева в Лівобережній Україні. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація решток автономного устрою Гетьманщини.</p> <p>Соціально-політичне та економічне становище в Правобережній Україні. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізняк. Зміни у політичному становищі правобережних земель.</p> <p>Соціально-політичне та економічне становище в Галичині, на Буковині та Закарпатті. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої. Зміни у політичному становищі західноукраїнських</p>	<p>Учень/учениця:</p> <p><i>показує на карті територіальні зміни, що відбулися внаслідок поділів Польщі, російсько-турецької війни (1768—1774), захоплення Росією Криму (1783), ліквідації козацького адміністративно-територіального устрою на Лівобережній Україні, Слобожанщині, території Вольностей Війська Запорізького, охоплені національно-визвольним рухом на Правобережній та Західній Україні;</i></p> <p><i>встановлює хронологічну послідовність подій періоду.</i></p> <p>На основі різних джерел інформації: <i>застосовує та пояснює</i> на прикладах поняття і терміни: «Вольності Війська Запорізького», «Підпільненська Січ», «Задунайська Січ», «гайдамаки», «опришки»; <i>визначає</i> причини, суть та наслідки основних явищ і</p>	<p>Розширювати словниковий запас учнів на основі формувань уявлень про історичні події, що відбулися: внаслідок ліквідації козацького адміністративно-територіального устрою на Лівобережній Україні, Слобожанщині, території Вольностей Війська Запорізького, територій охоплених національно-визвольним рухом на Правобережній та Західній Україні.</p> <p>Тренувати пам'ять та логічне мислення при встановленні хронологічної послідовності подій на основі різних джерел інформації.</p> <p>Розвивати вміння самоконтролю під час</p>

	<p>земель. Адміністративно-територіальний поділ та освоєння запорізьких земель Нової (Підпільненської) Січі. Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський. Доля запорожців після ліквідації Запорізької Січі. Заселення Південної України. Кримське ханство в XVIII ст. Приєднання Криму до Росії.</p> <p>Особливості розвитку культури в другій половині XVIII ст. Освіта. Внесок Києво-Могилянської академії в культурно-освітній розвиток. Розвиток філософських ідей. Г. Сковорода. Природничі науки. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура. Графіка. Живопис.</p>	<p>подій періоду; <i>визначає</i> значення українського козацтва, Запорізької Січі та Гетьманщини в історії України; <i>характеризує</i> та <i>оцінює</i> діяльність гетьмана К. Розумовського, кошового отамана П. Калнишевського, поета та філософа Г. Сковороди; <i>характеризує</i> культурні досягнення, <i>розпізнає</i> найвідоміші пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва, <i>стисло описує</i> їх; <i>висловлює</i> ставлення доісторичних діячів доби, судження про доленосні події доби; <i>доводить</i>, що Києво-Могилянська академія була одним із найвпливовіших центрів освіти, науки, видавничої справи в Україні та Росії.</p>	<p>застосування та пояснення на прикладах понять і термінів: «Вольності Війська Запорізького», «Підпільненська Січ», «Задунайська Січ», «гайдамаки», «опришки».</p> <p>Пояснювати та вчити учнів оцінювати творчість українського філософа та поета Григорія Сковороди.</p> <p>Виховувати розуміння важливості Києво-Могилянської академії як однієї із найвпливовіших центрів освіти, науки, видавничої справи в Україні.</p> <p>Вчити формулювати свої судження про доленосні події доби.</p>
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
1	<p>ВСТУП</p> <p>Ознайомлення учнів із завданнями і структурою курсу. Розподіл території України між двома імперіями на Східну (Російську) і Західну</p>	<p>Учень/учениця: <i>хронологічно співвідносить</i> процеси, які відбувалися на землях України, із загальноєвропейськими тенденціями історичного</p>	<p>Розвивати пізнавальний інтерес до курсу з історії України..</p> <p>Формувати</p>

	<p>(Австрійську). Україна в умовах загальноєвропейської кризи аграрно-ремісницької цивілізації. Утвердження індустріального суспільства. Українське національне відродження.</p>	<p>розвитку; <i>показує на карті</i> території розселення українців та територіальні зміни наприкінці XVIII — на початку XIX ст.; <i>зіставляє</i> їх із сучасними кордонами України; <i>пояснює</i>, які тенденції розвитку українського суспільства домінували у XIX ст., що таке ринкові відносини, що таке індустріальне суспільство; <i>називає</i> причини кризи аграрної цивілізації.</p>	<p>самоконтроль, зорово-моторну координацію у процесі роботи з історичною картою (під час позначення на контурній карті кордонів держав, внесення підписів їх назви та столиць).</p>
<p>2</p>	<p>Тема 1. ФОРМУВАННЯ МОДЕРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ. ТЕОРІЯ ТА СУСПІЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XIX ст.</p> <p>Від етносу до нації; від Малоросії та Галицької Русі до України. «Українське питання» — проблема панівних націй. «Український проект».</p> <p>Чим поняття «українська нація» відрізняється від понять «українська народність» або «український етнос». Які характеристики їх визначають.</p> <p>Староукраїнство і українство Нового часу. Історична пам'ять — найсуттєвіший чинник формування національної</p>	<p>Учень/учениця:</p> <p><i>виявляє</i> розуміння понять «етнос», «народність», «нація»; <i>орієнтується</i> у визначеннях «український проект», «російський і польський імперські проекти»; <i>описує і порівнює</i> стан українського питання в межах Російської і Австрійської імперій, різниці суспільно-політичних прав українського населення та сусідніх прийшлих російської та польської націй; <i>визначає</i> мотиви дій української еліти по виокремленню українських національних інтересів; <i>аналізує</i> та <i>узагальнює</i></p>	<p>Розширення словникового запасу на основі вивчення теми.</p> <p>Виявляти розуміння нових понять та орієнтації у визначеннях.</p> <p>Привчати до порівняння різниці суспільно-політичних прав українського населення та сусідніх прийшлих російської та польської націй.</p> <p>Розвивати вміння</p>

	<p>свідомості.</p> <p>Значення фольклору та етнографії в дослідженні національних ознак українців. Пошук науково-історичних підвалин української окремішності. Початок академічного (наукового) етапу українського визвольного руху.</p> <p>Російська панславістська, польська федеративна і українська слов'янофільська теорії.</p> <p>Шляхи мобілізації української нації в умовах модернізаційних трансформацій суспільства. Ідея соборності українських земель. Релігійно-конфесійні проблеми в національному питанні.</p>	<p>діяльність провідників українського руху першої половини ХІХ ст. — етнографів, фольклористів, істориків, громадських і церковних діячів, їхні твори, що підносили значення народу, його права керувати суспільним життям на своїй території; <i>зіставляє</i> історичні і літературні джерела, визначаючи програмні цілі ідейних керівників національного руху; <i>здійснює</i> критичний аналіз джерел та інтерпретує теоретичні постулати лідерів українського руху; <i>характеризує</i> зміст програмних ідеологічних творів: «Малоросійські пісні...» М. Максимовича, «Закон Божий» М. Костомарова та ін.</p>	<p>планувати наступну діяльність.</p> <p>Удосконалювати вміння висловлювати власну думку щодо громадських і церковних діячів, їхніх творів.</p> <p>Вчити усвідомлювати та контролювати власні емоції.</p>
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
6	<p>Тема 2. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЙ НАПРИКІНЦІ ХVІІІ — У ПЕРШІЙ ТРЕТИНІ ХІХ ст.</p> <p>Українські землі у складі Російської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Національне та соціальне</p>	<p>Учень/учениця: <i>визначає</i> хронологічну послідовність подій періоду; <i>показує</i> на карті українські землі у межах імперій; на основі карти</p>	<p>Розвивати різні види пам'яті при встановленні хронологічної послідовності подій періоду.</p> <p>Удосконалювати просторову координацію у процесі роботи з картою.</p>

<p>становище українського населення. Проникнення буржуазних рис повсякденного життя у побут мешканців міста і села. Життя великих міст.</p> <p>Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Політика австрійського уряду щодо українців. Національне та соціальне становище українського населення. Зміни у побуті, стилі та традиціях життя міста і села.</p> <p>Вплив міжнародних відносин на розвиток українських земель в першій третині XIX ст. Україна в Російсько-турецькій війні 1806—1812 рр. та Російсько-французькій війні 1812 р. Азовське козацьке військо.</p> <p>Початок національного відродження. Національна ідея в суспільно-політичному русі України. «Історія русів». Українська автономістська ідея. Новгород-Сіверський гурток. Українське культурне відродження на Слобожанщині.</p>	<p><i>порівнює</i> політико-адміністративний устрій українських земель у складі Російської імперії з політико-адміністративним устроєм українських земель у складі Австрійської монархії; <i>показує на карті</i> територіальні зміни; <i>описує</i> та <i>порівнює</i> становище українського населення та риси повсякденного життя українців у складі Російської та Австрійської імперій; <i>визначає</i> цілі (мотиви) участі українців у війнах за їхніми діями; <i>аналізує</i> та <i>узагальнює</i> історичні факти, <i>визначає</i> причини, сутність і наслідки піднесення національної ідеї, національного та суспільно-політичного рухів; <i>зіставляє</i> дані історичних та літературних джерел для аналізу програмних позицій антиурядових організацій; <i>здійснює</i> критичний аналіз джерел та інтерпретує події, подані в історичних документах; <i>характеризує</i> зміст і значення «Енеїди» та «Русалки Дністрової».</p>	<p>Розвивати зв'язне мовлення та логічне мислення при виявленні зв'язків між політико-адміністративним устроєм українських земель у складі Російської імперії з політико-адміністративним устроєм українських земель у складі Австрійської монархії.</p> <p>Вчити виявляти причини, сутність і наслідки піднесення національної ідеї, національного та суспільно-політичного рухів.</p> <p>Пояснити зміст і значення «Енеїди» та «Русалки Дністрової».</p> <p>Привчати розвивати в собі самостійність, пізнавальний інтерес, допитливість.</p>
--	---	--

	<p>Поширення ідей Просвітництва у Західній Україні. Пробудження національного життя. Українська національна ідея в середовищі греко-католицьких священиків. «Руська трійця».</p> <p>Масонство в Україні. Україна в програмних документах декабристів. Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830—1831 рр. і Україна.</p>		
1	<i>Узагальнення</i>		
7	<p>Тема 3. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ НАРОДУ ТА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.</p> <p>Сільське господарство. Початок промислової революції. Формування фабрично-заводської промисловості. Міста. Розвиток внутрішньої торгівлі. Одеса. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії.</p> <p>Повсякденне життя. Соціально-економічне становище українського населення під владою Австрійської та Російської імперій і соціальні рухи. Форми й характер протесту</p>	<p>Учень/учениця: визначає хронологічну послідовність подій періоду, <i>хронологічно співвідносить</i> діяльність Кирило-Мефодіївського братства та національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революцій 1848—1849 рр. у Австрійській імперії та інших країнах Європи; <i>пояснює на основі карти</i> економічні та соціальні процеси (наприклад, господарська інфраструктура, спеціалізація регіонів, особливості становища населення у зв'язку з економічним розвитком тощо), <i>показує на карті</i> території, охоплені антикріпосницьким рухом; <i>показує на карті</i> й <i>співвідносить</i> території, охоплені національно-визвольним рухом в</p>	<p>Привчати бути активним та старанним під час виконання поставлених завдань на уроці.</p> <p>Удосконалювати всі види зв'язного мовлення на основі збагачення словникового запасу на матеріалі відомостей про початок промислової революції, формування фабрично-заводської промисловості, розвиток внутрішньої торгівлі, місця України в зовнішній торгівлі</p>

<p>козаків, селян та військових поселенців.</p> <p>Селянські виступи під проводом У.Кармелюка. «Київська козаччина» 1855 р. Селянські виступи в Галичині, Буковині, Закарпатті. Утворення Кирило-Мефодіївського братства. Програмні документи й громадсько-політична діяльність братчиків. Місце Т. Шевченка в українському національному відродженні. П. Куліш. М. Костомаров. Риси ментальнісних установок, що відрізняли українців від сусідніх національних спільнот: поляків і росіян.</p> <p>Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848—1849 рр. в Австрійській імперії. Зв'язки діячів українського руху Наддніпрянщини з лідерами чеського і південнослов'янського відродження. Утворення та діяльність Головної руської ради. Українське питання на Слов'янському з'їзді у Празі. Участь українців у виборах до австрійського парламенту.</p>	<p>українських землях та революційними подіями у країнах Європи; <i>порівнює</i> соціально-економічний розвиток українських земель, становище населення та явища повсякденного життя українців під владою Росії та Австрії; <i>характеризує</i> та <i>оцінює</i> особливості розвитку сільського господарства, промисловості й торгівлі даного періоду; <i>доводить</i>, що кріпосне право гальмувало економічний розвиток України, призводило до посилення національного та соціального гніту тощо; <i>визначає</i> та <i>характеризує</i> передумови, причини, форми, характер і наслідки протесту різних верств українського населення, сутність програмних вимог національно-визвольного руху; <i>порівнює</i> мету, завдання і форми національного руху наприкінці 40-х років XIX ст. в українських землях під владою Росії та Австрії з вимогами європейських народів під час революцій; <i>дає</i> власну оцінку діяльності У. Кармелюка, Т. Шевченка, Кирило-Мефодіївського братства та значення подій 1848—1849 рр. на західноукраїнських землях.</p>	<p>Російської імперії, повсякденного життя, Соціально-економічного становища українського населення під владою Австрійської та Російської імперій, соціальні рухи та форми й характер протесту козаків, селян та військових поселенців.</p> <p>Вчити усвідомленому засвоєнню створення Національно-визвольного руху на західних землях України.</p>
--	--	---

1	Узагальнення		
---	--------------	--	--

10-й клас (35 год)

К-ть годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Корекційно-розвивальна лінія
2	<p>ВСТУП</p> <p>Ознайомлення учнів із завданнями і структурою курсу.</p> <p>Коротке повторення 1, 2, 3 теми за 9-клас.</p>	<p>Учень/учениця: <i>визначає</i> хронологічну послідовність подій періоду; <i>показує на карті</i> українські землі у межах імперій; <i>виявляє</i> розуміння понять «етнос», «народність», «нація».</p>	<p>Привчати бути активним та старанним під час виконання поставлених завдань на уроці.</p>
3	<p>Тема 4. КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ НАПРИКІНЦІ XVIII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.</p> <p>Особливості розвитку культури. Капіталізація і її вплив на культуру. Освіта. Київський та Харківський університети. Гімназії. Рішельєвський та Ніжинський ліцеї. Наука. Видатні вчені.</p> <p>Нова українська література і театр як відображення тенденцій суспільного розвитку. Т. Шевченко, І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, П. Гулак-Артемівський, Є.Гребінка.</p>	<p>Учень/учениця: <i>показує на карті</i> основні місця і території, пов'язані з розвитком освіти, науки та мистецтва; <i>визначає і характеризує</i> основні чинники, особливості розвитку, явища, процеси та пам'ятки культури цього періоду; <i>описує</i> явища культурного та духовного життя; <i>порівнює</i> ідеї та цінності, характерні для тогочасної культури, із сучасними державотворчими ідеями та культурними цінностями українців; <i>оцінює</i> внесок окремих діячів у вітчизняну та світову культуру.</p>	<p>Розвивати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зорову пам'ять при роботі з атласом та картою; – самостійність в навчально-практичній діяльності. <p>Вчити зв'язно та усвідомлено відтворювати інформацію про ідеї та цінності, характерні для тогочасної</p>

	Музика, образотворче мистецтво і архітектура в пошуках українського мистецького стилю. Традиційно-побутова культура у селі та місті. Релігійне життя. Доля української жінки.		культури і сучасні державотворчі ідеї та культурні цінності українців.
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
5	Тема 5. МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СЕРЕДИНІ — У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст. Вплив аграрної реформи уряду Франца-Йосифа 1848 р. на розвиток економіки у західноукраїнських землях. Селянська реформа 1861 р. у Наддніпрянській Україні. Зміни в сільському господарстві. Капіталізація. Ринкові відносини. Поширення вільнонайманої праці. Розвиток промисловості. Особливості індустріалізації в Україні. Розвиток міст і сіл. Розширення внутрішнього ринку. Торгівля. Українські підприємці. Родини Яхненків і Смиренків.	Учень/учениця: <i>хронологічно співвідносить (синхронізує) модернізаційні процеси в українських землях з аналогічними процесами в європейських країнах; на основі карти описує і характеризує модернізаційні процеси в українських землях; характеризує основні реформи суспільного життя в українських землях і визначає їх наслідки; описує явища і наводить статистичні дані щодо соціальних та економічних зрушень в українських землях, на основі їх узагальнення визначає основні тенденції модернізації українського суспільства у другій половині ХІХ ст.; доводить закономірність процесів модернізації у розвитку українських земель цього періоду; пояснює суперечливий</i>	Розвивати зорово-просторові процеси при роботі з картою. Вчити: – застосовувати різні види сприйняття для дослідження модернізаційних процесів в українських землях; – робити висновки про значення основних реформ суспільного життя в українських землях і визначати їх наслідки. Розвивати процеси синтезу та аналізу під час пояснення процесів модернізації повсякденного життя українців і оцінці цих

	<p>Реформи адміністративно - політичного управління 60—70-х років XIX ст. у підросійській Україні. Зміни у соціальній структурі суспільства. Суперечливі процеси модернізації повсякденного життя. Початок трудової еміграції.</p>	<p>характер явищ і процесів модернізації повсякденного життя українців у другій половині XIX ст.; <i>дає оцінку</i> цим зрушенням, <i>визначає</i> їх наслідки щодо соціального розвитку та життя людей.</p>	<p>зрушень.</p>
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
2	<p>Тема 6. НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ. УКРАЇНОФІЛЬСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЦЬКИЙ І ПОЛІТИЧНИЙ ЕТАПИ ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ</p> <p>Зіткнення російської, польської, німецької і австрійської національних ідей на українських землях. Українське питання, його головні засади і принципи. Україна в геополітичних стратегіях Росії, Німеччини, Австро-Угорщини. Хлопомани і народовці. Москвофільство і малоросійство. Подвійна лояльність української еліти. Український соціалізм. М. Драгоманов. Націонал-демократична течія — галицькі народовці і київські</p>	<p>Учень/учениця: <i>визначає</i> поняття: «конструктивний та деструктивний міф», «малоросійство», «москвофільство»; <i>порівнює</i> три основних етапи українського визвольного руху: академічний, українофільський і політичний; <i>дає</i> їх головні типологічні характеристики; <i>характеризує</i> постання основних політичних напрямів українського національно-визвольного руху: націонал-демократизму, соціалізму, соціал-демократизму, самостійництва; <i>дає власну інтерпретацію</i></p>	<p>Вчити розуміти змістову загрузку понять: «конструктивний та деструктивний міф», «малоросійство», «москвофільство».</p> <p>Розвивати зв'язне мовлення та логічне мислення при складанні порівняльної характеристики основних етапів українського визвольного руху: академічний, українофільський і політичний.</p> <p>Привчати використовувати зв'язне мовлення (словесне, дактильне, жестове) при складанні власної</p>

	<p>старогромадівці. Ідея територіалізму — патріотизму землі та концепт «українська політична нація». Національний соціал-демократизм. Участь представників різних етносів в українському визвольному русі.</p>	<p>причин, які гальмували національних рух, зберігали прихильність до імперських концепцій існування України.</p>	<p>характеристики політичних напрямів українського національно-визвольного руху: націонал-демократизму, соціалізму, соціал-демократизму, самостійництва.</p>
1	<i>Узагальння</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
5	<p>Тема 7. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ В УКРАЇНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ т..</p> <p>Початок громадівського руху наприкінці 50-х — у 60-х роках ХІХ т.. Київська та інші громади. Журнал «Основа». В. Антонович. Валуєвський циркуляр.</p> <p>Основні течії суспільно-політичного руху в 50—60-х роках ХІХ т.. на західноукраїнських землях: москвофіли та народовці. Культурно-освітнє товариство «Просвіта». Польське повстання 1863—1864 рр. і Україна.</p> <p>Відродження громадівського руху в 70—90-х роках. Громадівський рух. «Південно-Західний відділ Російського географічного товариства». «Київський</p>	<p>Учень/учениця: <i>визначає</i> хронологічні межі етапів громадівського руху, <i>синхронізує</i> прояви суспільно-політичного та визвольного руху в різних регіонах та європейських країнах; <i>на основі карти простежує</i> зв'язок між процесами модернізації суспільства та піднесенням визвольного руху; <i>визначає, характеризує та порівнює</i> основні причини, прояви, форми та наслідки суспільно-політичного і визвольного руху в українських землях Російської та Австро-Угорської імперій; <i>дає характеристику та оцінює</i> діяльність провідних представників визвольного руху.</p>	<p>Закріплювати орієнтацію в хронологічних межах етапів громадівського руху та проявах суспільно-політичного та визвольного руху в різних регіонах та європейських країнах.</p> <p>Вправляти в аналізі та порівняннях основних причин, проявів, форм та наслідків суспільно-політичного і визвольного руху.</p> <p>Виховувати зацікавленість діяльністю провідних представників визвольного руху.</p> <p>Розвивати</p>

	<p>телеграф». Емський указ. Російський громадсько-політичний рух народників в українських землях.</p> <p>Діяльність галицьких народовців у другій половині 70-х—90-ті роки XIX т.. Розгортання руху народовців на Буковині та в Закарпатті.</p> <p>Радикальний рух у Галичині. «Новоерівська» політика народовців. О. Барвінський та О. Кониський. Утворення першої політичної партії в Україні (РУРП). І. Франко. Утворення УНДП та УСДП. Самостійницька позиція партій Західної України. Українці в Галицькому сеймі та Австрійському парламенті.</p> <p>Українці-самостійники (М. Міхновський і Ю. Бачинський).</p>		<p>пізнавальний інтерес, самостійність, допитливість.</p> <p>Ознайомлювати та виховувати зацікавленість творами українського письменника Івана Франко.</p> <p>Сприяти створенню своєї думки про українців-самостійників (М. Міхновського і Ю. Бачинського).</p>
1	<i>Узагальнення</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
4	<p>Тема 8. КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX т..</p> <p>Особливості розвитку української культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Вищі навчальні заклади. Новоросійський</p>	<p>Учень/учениця: показує на карті основні місця і території, пов'язані з розвитком освіти, науки та мистецтва; визначає і характеризує основні чинники,</p>	<p>Розвивати зорову пам'ять, увагу під час роботи з картою.</p> <p>Розширювати знання учнів про особливості розвитку та пам'ятки</p>

	<p>університет. Наука. Наукові товариства. М. Грушевський. Література. Драматургія. Архітектура та містобудування. Живопис. Музика. Музеї. Українські підприємці-благодійники. Родини Терещенків та Харитоненків. Фольклор та декоративно-ужиткове мистецтво. Повсякденне життя: звичаї, традиції, побут. Зміни у житті українських жінок. Особливості релігійного життя.</p>	<p>особливості розвитку, явища, процеси та пам'ятки культури цього періоду; <i>порівнює</i> ідеї та цінності, що були характерні для тогочасної культури, із сучасними цінностями українського суспільства; <i>характеризує</i> та <i>оцінює</i> внесок окремих діячів у вітчизняну і світову культуру; <i>порівнює</i> прояви і шляхи процесу консолідації української нації з аналогічними процесами в Італії та Німеччині в цей період.</p>	<p>культури цього періоду. Вчити розкривати причинно-наслідкові зв'язки на прикладі впливу тогочасної культури на сучасні цінності українського суспільства.</p>
1	<i>Тематичне оцінювання</i>		
1	<i>Резервний час</i>		
3	<p>Тема 9. НАШ КРАЙ НАПРИКІНЦІ XVIII — у XIX ст. Особливості модернізації регіону і краю в другій половині XVIII — поч. XX ст. Вплив адміністративно-територіальних реформ 60—70-х років XIX ст. на систему управління краю. Етнічний і соціальний склад мешканців. Міграція. Господарське життя. Духовне життя: вірування, звичаї, традиції, побут. Вплив визвольного руху на</p>	<p>Учень/учениця: <i>показує на карті</i> просторові межі краю і <i>описує</i> особливості адміністративно-територіального устрою, <i>характеризує на основі карти</i> модернізаційні процеси, що відбувалися на території краю; <i>хронологічно співвідносить</i> основні події та історичні процеси в краї з подіями і процесами вітчизняної та європейської історії; <i>описує</i> побут, повсякденне життя людей краю на основі аналізу та узагальнення даних різних джерел</p>	<p>Розвивати пам'ять, увагу та зорово-моторну координацію при роботі з історичною картою. Розширювати словниковий запас учнів, вчити застосовувати нові поняття у самотійному мовленні. Формувати потребу у</p>

	<p>свідомість місцевого населення. Особливості розвитку культури. Повсякденне життя різних верств місцевого населення.</p>	<p>інформації (текстів, фрагментів історичної літератури, писемних та речових історичних джерел, ілюстрацій, фондів та експонатів музеїв, історичних пам'яток); <i>характеризує</i> особливості духовного та суспільного життя мешканців краю, порівнюючи з аналогічними явищами та процесами на інших територіях України.</p>	<p>дбайливому ставленні, повазі до повсякденного життя людей краю. Розвивати логічне мислення, уяву при вивченні даних різних джерел інформації.</p>
1	<i>Підсумкове оцінювання</i>		
2	<i>Резервний час</i>		